

travelbook

travelbook

Rodos i Dodekanez

Autor przewodnika: Peter Zralek

Redaktor prowadzący: Maciej Żemojtel

Redakcja i aktualizacja informacji praktycznych: Aleksander Król

Skład: Michał Madejski | Pro Art Studio

Opracowanie kartograficzne: Magdalena Kroczyk

Źródło pochodzenia danych kartograficznych: OpenStreetMap.org

Projekt graficzny serii i okładki: Ewa Jarocka; materiały graficzne na okładce zostały wykorzystane za zgodą stock.adobe.com

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji. Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawca dotożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawca nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Helion S.A.

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <https://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?beros4>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie IV

ISBN: 978-83-283-8943-4

Copyright © Helion S.A., 2022

Kup książkę

Poleć książkę

Oceń książkę

Księgarnia
internetowa

Lubię to!
Nasza społeczność

travelbook

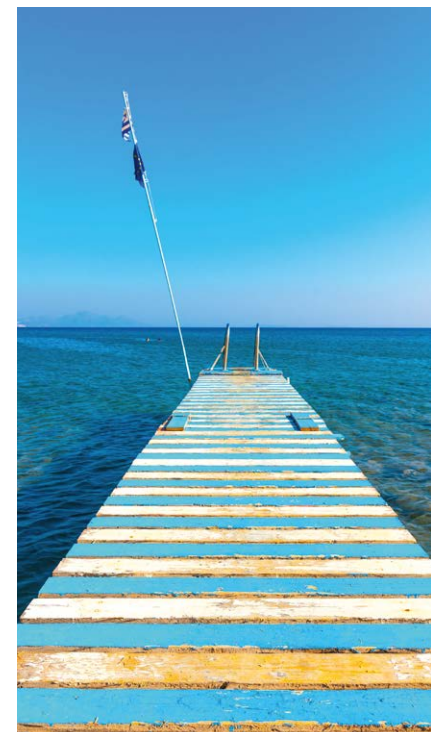
Rodos i Dodekanez

Bezdroza

Spis treści

Atrakcje Rodosu 6

Informacje praktyczne 15

- Przed wyjazdem 16
  - Wybór czasu podróży 16
  - Źródła informacji 17
  - Formalności 18
  - COVID-19 18
- Dojazd 19
  - Samolotem 19
  - Promem 20
- Na miejscu 21
  - Komunikacja 21
  - Noclegi 26
  - Wyżywienie 27
  - Aktywny wypoczynek 29

Informacje A-Z 33

Informacje krajoznawcze 41

- Krajoznawcze ABC 42
  - Wyspa Rodos 42
  - Dodekanes 42

- Trzęsienia ziemi 44
- Flora 44
- Fauna 45
- Historia 47

Społeczeństwo 57

- Język grecki 57
- Religia 58
- Obyczaje 59

Kultura i sztuka 61

- Architektura i rzeźba 61
- Literatura 64
- Muzyka 64

Kuchnia 65

Wyspa Rodos 71

Miasto Rodos 72

- Pałac Wielkich Mistrzów 74
- Muzeum Bizantyjskie 80
- Muzeum Archeologiczne 82
- Mury miejskie 85
- Stare Miasto 87
- Nowe Miasto 93

Wzgórze Smitha 96

Park Rodini 99

Okolice miasta Rodos 102

Trianda i lalyssos/Filerimos 102

Kremasti 105

Pastida 105

Paradisi 105

Dolina Motyli 106

Kallithea 106

Faliraki 106

Dookoła wyspy 108

Kamiros 108

Południowe wybrzeże 110

Lindos 115

Na północ od Lindos 119

**Pozostałe
wyspy Dodekanezu 123**

Symi 124

Chalki 129

Astypalea 132

Karpatos 135

Kasos 140

Kastellorizo 142

Tilos 145

Nisyros 148

Kos 151

Kalymnos 159

Leros 165

Patmos 168

Ministowniczek

polsko-grecki 174

Indeks 180

Symi

Najbliżej Rodosu leży wyspa Symi (nazwa pisana jest też jako Syme). Dzisiejszą rozbudowę ogranicza brak wody. Mieszka tu na stałe ok. 3 tys. ludzi. Wyspa ma 58 km² powierzchni. Większość odwiedzających ją turystów przybywa w zorganizowanych grupach z Rodosu. Około 1740–1800 z Symi odpływają ostatnie stateczki wycieczkowe, i jest to najlepszy czas na odwiedzenie tej małej, ale intrygującej wyspy.

Gdyby nie turystyka, Symi przypadłaby w obecnych czasach z kretesem. Nie wyróżnia się bowiem niczym szczególnym, a na długiej liście najatrakcyjniejszych greckich wysp także nie plasuje się zbyt wysoko. Nie ma nawet przyzwoitej plaży, a swoje „pięć minut” miała przed

▼ Nabrzeże w Symi

wynalezieniem tworzyw sztucznych. Jej mieszkańcy zastąpili wówczas z połowu morskich gąbek. Uszczypliwi twierdzą, że wyspiarze zamiast gąbek łowią dziś turystów. Trzeba jednak przyznać, że mimo braku tzw. atrakcji turystycznych wychodzi im to bardzo dobrze.

Historia

Przeważająca większość wyspiarzy mieszka dziś w głównym mieście-porcie Symi, o tej samej co wyspa nazwie. Kiedyś były to dwie osady: port Yialos/Gialos i Khorio/Chorio leżąca wyżej na zboczach góry Vigla (616 m n.p.m.). Dawniej wyspa była gęsto zalosioną, lecz dziś próżno tu szukać cienia. Drzewa ścięto na pozycie okrętów dla rycerzy św. Jana, a te, które się ostały, wykorzystano w stoczniach w pierwszej połowie XIX w. w okresie walk o niepodległość kraju.

CIEKAWOSTKA

Syme i Glaukos

Niektórzy antyczni autorzy piszą, że z wyspy wywodził się Glaukos, żeglarz i budowniczy statku Argonautów, którym wyruszone na wyprawę po złote runo. Ów mityczny bohater, po zakosztowaniu ziela dającego nieśmiertelność, został bogiem morskim. Jemu też przypisuje się pochodzenie miana wyspy. Uwiódł bowiem kobietę o imieniu Syme, którą osadził na bezludnej wtedy jesz-

cze Symi. Niewiasta ta miała być córką króla miasta lalysos położonego na wyspie Rodos. W tym micie może tkwić ziarno prawdy, ponieważ wiadomo, że w antyku przybyli tu koloniści z Rodosu. Stało się to jednak dopiero kilkaset lat po pojawieniu się pierwszych osadników, którzy dopłynęli na Symi zapewne z wybrzeży Azji Mniejszej, z krainy o nazwie Karia.

Z niewielkiej Syml pod Troję ruszyły aż trzy łodzie. Później, wraz z handlem, przyszło bogactwo. W czasach osmańskich wyspiarze prowadzili ożywioną wymianę towarową i nie tylko towarową, bo w pewnym sensie także polityczną. Pewną niezależność od Turków otrzymali bowiem w zamian za dostawę najlepszych gąbek na dwór sultana (zezwolono im nawet na uprawę ziemi na tureckim stałym lądzie). Trudno uwierzyć, że pod koniec XIX w. mieszkało tu przeszło 20 tys. osób.

Warto zobaczyć

Większość domów w portowym **GIALOS** ma 100 i więcej lat. Tradycyjnie budowane były nad wykutą w skale grotą, która funkcjonowała przeważnie jako zbiornik na wodę. Pomieszczenia na parterze pełniły rolę magazynów i spiżarni, z kolei na piętrach były izby mieszkalne. Jednym z młodszych budynków jest główny kościół miejscowości – **Agios Ioannis Prodromos** z 1838 r. Wprawne oko zauważy jednak znacznie starsze fragmenty włączone w architekturę, np. kamienną figurę na północnej ścianie. Wszystkim rzuci się natomiast w oczy okrętowy maszt na dziedzińcu. Przyniesiony jako wotum, przypomina o morskich tradycjach wyspiarzy. O nich (wyspiarzach i tradycjach) dowiemy się więcej w **Muzeum Morskim**.

W budynku w porcie, zajmowanym obecnie przez **LOS art yacht club**, podpisano w 1947 r. traktat o przekazaniu Dodekanezu Grecji. Z tego powodu na wyspie między lipcem a sierpniem odbywa się coroczny festiwal.

Z Gialos do **Chorio** najlepiej dostać się szerokimi schodami, znanymi jako Kali Strata, zaczynającymi się w pobliżu południowo-zachodniego rogu portu. Górujące nad ciasną zabudową wzgórze zajmują pozostałości **twierdzy**. Zbudowali ją joannici w XV w. Rycerze wykorzystali

wcześniejsze instalacje bizantyjskie i część kamieni ociosanych jeszcze w starożytności. W czasach antycznych miejsce to zajmował akropol z dużą świątynią poświęconą Atenie. Dziś stoi tu **kościół** (Panagia tou Kastrou) z piękną XVI-wieczną ikoną Kreteńczyka Georgiosa Klontzasa, przedstawiającą paruzję (drugie przyjście Chrystusa). Pobliskie **muzeum miejskie** mieści zarówno kolekcję etnograficzną z narzędziami rolniczymi, strojami ludowymi, haftami itd., jak i zbiór zabytków antycznych, głównie fragmentów nagrobków, inskrypcji itd.

Z Gialos można zorganizować parę ciekawych wycieczek. Pasjonat starożytności

▼ Malownicze Syml

może odbyć godzinny spacer (ok. 4 km na zachód od Gialos) do **Nimboreio**, leżącego u nasady przylądka o tej samej nazwie. Miejsce to funkcjonowało w antyku jako targowisko (*emporeion*). Obecnie stoją tu **trzy kaplice**. Przy nich zachowały się **mozaiki**, zapewne z IV w. Na południe od kaplic znajdziemy Dodeka Spilaia, czyli **Dwanaście Jaskiń**, w istocie będących katakumbami, które być może były kiedyś kryptą nieistniejącego już kościoła.

Idąc wybrzeżem w drugą stronę (w kierunku północno-wschodnim), miniami kilkanaście **zrujnowanych młynów**, które meły mąkę na słynne tutejsze suchary dla załóg okrętów. Za nim,

powyżej na stoku znajdują się **antyczne ruiny**, na mapach oznaczone jako **Pontikokastro**. Kamienna platforma była najprawdopodobniej podstawą pomnika upamiętniającego zwycięstwo Spartan nad Ateńczykami pod Knidos w bitwie morskiej 411 r. p.n.e.

Najważniejszym zabytkiem na Syml jest jednak **klasztor Panormitis**, którego patron – Michał Archanioł – jest opiekunem zarówno wyspy, jak i greckich sił powietrznych. Jednodniowe grupy wycieczkowe na Syml często najpierw zwiedzają właśnie ten monaster, przybijając bezpośrednio do przystani w pobliżu; droga z portu Gialos do tego

▲ Dzwonnica klasztoru Panormitis

miejsca liczy 24 km. Kościół z ładną dzwonnica pochodzący z XII w., choć sama wieża jest z 1905 r. Wewnątrz świątyni można podziwiać freski braci Karakostides, przedstawicieli miejscowej szkoły malarstwa, i ikonostas z olbrzymim wizerunkiem św. Michała Archanioła namalowanym przez Ioannisa z Peloponezu w 1724 r. Duży, podłużny budynek jest noclegownią dla pielgrzymów, przybywających tu szczególnie tłumnie w okresie corocznego festynu w dniach 7–8 listopada. W muzeum jest m.in. radiostacja używana przez angielskich komandosów podczas II wojny światowej (ukrywana w monasterze, za co przeor klasztoru, ojciec Chrysantos, został rozstrzelany na jego dziedzińcu), a nawet wypchany miś koala, którego przywiózł mnich mieszkający w Australii. Druga kolekcja obejmuje zbiory historyczne, w tym m.in. olbrzymie pitosy (dzbany) sprzed przeszło 3 tys. lat.

Innym ciekawym monasterem jest opuszczony Roukouniotis (Taxiarkhis Mik-

hail Roukouniotis), położony ok. 30 min marszu od portu Gialos w kierunku południowo-zachodnim. Klasztor założono zapewne już w XI w., ale większość budynków pochodzi z XVIII-wiecznej przebudowy.

Muzeum Morskie

- Nautical/Maritime Museum
- latem wt.–nd. 10.00–14.00
- 3 EUR

Muzeum miejskie

- wt.–nd. latem 8.00–14.30
- 3 EUR

Klasztor Panormitis

- www.panormitisymis.gr
- 7.00–14.00 i 16.00–20.00
- bilet do muzeum 3 EUR

NOCLEGI

Miejsc noclegowych na Symi nie brakuje. Średnia cena za pokój dwuosobowy to 70 EUR. Dobrym adresem będzie np. hotel Aliki, www.symi-hotel-aliiki.gr.

KOMUNIKACJA

Najłatwiej odwiedzić Symi, biorąc udział w zorganizowanej wycieczce z Rodosu, z którego prom dotrze tu w niecałą godzinę.

WYŻYWIENIE

Będąc w Gialos w porze obiadowej (tutejszy lunch), warto przyjść po odpłynięciu łódek z Rodosu. Lokale w porcie zamieniają się bowiem na kilka godzin południowych w koszarne stołówki. Wyjątkiem może być **ouzeri Tholos**, lokal daleko na prawo od nabrzeża portowego, na cyplu, ale wybór jest tu ograniczony. Natomiast w Chorio godna polecenia jest **tawerna Zoe**, u podnóża twierdzy.

Chalki

Wyspa Chalki (Khalki) leży zaledwie 16 km od brzegów Rodosu. Plażę znajdziemy już w głównej miejscowości i zarazem w porcie, do którego dobija prom, zwanej Chalki, Skala bądź EMBORIO. Inne plaże – nie gorsze, ale raczej trudno dostępne podczas krótkiego pobytu – znajdują się za Pondamos (Pontamos), 10 min drogą na zachód. Ponadto wśród skał za Pondamos jest dobre miejsce do nurkowania z maską i rurką. W wielu tradycyjnych, odnowionych domach, często z pieniędzy wspiarczy, którzy wyemigrowali do Australii czy USA, oferuje się pokoje do wynajęcia.

Historia

Wiekami temu wydobywano tu miedź, czemu zresztą wyspa zawdzięcza swą nazwę (*chalki* to po grecku „miedź”). Jej względny dobrobyt zapewnili później polawiacze gąbek, ale wychodzące w morze

i żegnane przez zapałkane kobiety łodzie należą już do obrazków z przeszłości. 99% gąbek oferowanych w sprzedaży w Grecji nie pochodzi z wód tego kraju.

Jeśli wierzyć Tukidydesowi, wyspa stanowiła ważną bazę floty ateńskiej w wojnie peloponeskiej w 411 r. p.n.e. Wiek później Chalki znalazła się w posiadaniu bizantyjskim, potem weneckim, tureckim i wreszcie włoskim, stąd zachowały się tu m.in. ruiny zamku joannitów. Do Grecji należy od 1948 r. Przed II wojną światową zamieszkiwało ją ok. 2 tys. osób, ale w połowie minionego stulecia praktycznie opustoszała na skutek emigracji, głównie do Stanów Zjednoczonych czy Australii. Obecnie na stałe zamieszkuje ją ok. 400 osób, których populacja zwiększa się latem, jako że mieszkańcy w głównej mierze utrzymują się z turystyki (obok rybołówstwa). Co ciekawe, z powodu deficytu wody pitnej na wyspie jest ona dowożona z Rodosu. Wraz z kilkoma okolicznymi, w większości niezamieszkanymi, wyspami Chalki stanowi najmniejszą gminę w Grecji.

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!
<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

Kup książkę

Travelbook to Twój niezastąpiony towarzysz podróży. Wskaże Ci najważniejsze atrakcje, podpowie, czego szukać poza głównymi szlakami, i wprowadzi w świat miejscowych obyczajów. Znajdziesz w nim opisy najciekawszych regionów i miast, a sprawdzone informacje praktyczne umożliwią staranne zaplanowanie podróży.

Rodos i Dodekanez

Archipeląg wysp na Morzu Egejskim to rajski zakątek, tonący w gajach oliwnych i w kwiatkach oleandrów. Miłośnicy mitów i zagadek zagubią się w ruinach antycznych świątyń, w weneckich twierdzach i zamkach joannitów. Wyobraźnię pobudzi historia Kolosa Rodyjskiego, jednego z siedmiu cudów świata starożytnego. Zarówno amatorzy wypoczynku na plaży, jak i zwolennicy aktywnego spędzania czasu poczują się tu jak w niebie. Wieczorem gościny udziela przytulne knajpki, portowe tawerny i roztańczone kluby. Radość życia czerpie się tu garściami!

Sprawdź najnowsze promocje:
● <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
● <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
● <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ebook dostępny na:

ebookpoint

ISBN 978-83-283-8943-4

9 788328 389434

Cena 36,90 zł

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900
0 601 339900